

УДК 070.48:004:305(477)

Семенко Світлана

кандидатка філологічних наук,
професорка, завідувачка кафедри
журналістики Полтавського
національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка,

Качур Діана

магістрантка Полтавського
національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

РУЙНУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ПУБЛІКАЦІЯХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯ «KOLONEWS»

Однією із ознак демократичної європейської держави є досягнення соціальної паритетності між чоловіками та жінками, тому медійники і медійниці, розбудовуючи гендерну політику ЗМК та порушуючи ключові питання рівності між чоловіками й жінками сприяють розбудові демократичних основ українського суспільства.

Власне ЗМІ є тим ключовим гравцем на шляху до позитивних зрушень, у суспільно-політичній і культурній царинах, а, головне, у свідомості українців й українок. Ця стратегія співзвучна політиці європейської журналістської спільноті, яка переконана, що ЗМК «несуть особливу відповідальність за повагу до людської гідності, боротьбу з усіма видами дискримінації та рівність між жінками й чоловіками» [1, 12].

Для сучасного стану розвитку інформаційного простору українських медій, як загальноукраїнських, так і місцевих нагальними й, на жаль, до кінця невирішеними питання саморегуляції ЗМК, зокрема й в аспекті дотримання стандартів журналістської діяльності при висвітленні гендерних питань. Важливим завданням для медійної

спільноти України є створення якісного гендерно маркованого контенту, що сприятиме зміні суспільних настроїв щодо соціального паритету жінки й чоловіка.

Згідно з результатами моніторингу, проведеним ГО «Полтавський «Преса клуб»» п'ятий рік поспіль лідером на Полтавщині щодо дотримання стандартів гендерно збалансованої редакційної стратегії є інтернет-видання «Kolo news». Самі журналістки видання пояснюють свою професійну політику стосовно гендерної політики так: ««Ми не говоримо про гендер – говоримо про справедливість»». Позитивно, що весь колектив редакції «Kolo news» активно впроваджує ключові напрямки державної гендерної політики як у професійній сфері, так і в громадській діяльності.

Редакція «Kolo news» має чітку щодо маніпулювання терміном «гендер» і темою гендерної рівності владними структурами: «Ми спостерігаємо певну нелогічність дій як попередньої, так і нинішньої української влади із упровадження засад гендерної рівності. ЗМІ мають бути ретрансляторами просування ідей гендерної рівності в Україні, медіа мають привертати увагу до цієї теми, реагувати на прояви сексизму та виправляти дискримінаційні моменти» [3].

В розлогій аналітичній статті «Гендерний дисбаланс у полтавських медіа: в яких темах бракує експерток та немає героїнь» Надія Труш, представниця «Інститут масової інформації» на Полтавщині подає читачам і читачкам розлогу картину діяльності регіональних редакцій різних видів ЗМІ щодо імплементації гендерних стратегій: «Так, згідно з моніторингом, найчастіше в полтавських медіа експертами виступають чоловіки (60%), жінки коментують менше – у 40% новин. Жінки-героїні щонайменше в кілька разів рідше трапляються в матеріалах, ніж чоловіки. Цей показник становить 29% жінок проти 71% чоловіків. Усього ж на полтавських сайтах було

зафіксовано 94 експерти та експертки. З них 38 – жінки. Найбільше експерток було із соціальної тематики (42% всієї кількості експерток у новинах), найменше – у сфері культури, спорту та ООС (по 2,6%). Жодної експертки не зафіксовано в публікаціях про політику та права людини» [3].

Журналістки інтернет-видання «Kolo news» систематично у своїх виступах порушують таке ключове питання, як-то панування гендерних стереотипів у свідомості українців і в регіональних ЗМІ. Своєрідним гаслом редакції є: «Фемінізм в Україні – це не рух проти чоловіків, а, швидше, ратування за справедливість. Зокрема, ще один спосіб наблизитися до міжнародних організацій, зокрема Ради Європи, які вже давно працюють над подоланням гендерних стереотипів, активно долучаючи до цього медіа» [3].

Однією із ключових тем гендерно маркованого контенту видання є видимість жінок у політиці і владі. Цьому аспекту присвячений репортаж Наталії Сіробаб «Жінки мають номінальну владу й не впливають на процес ухвалення рішень»: з регіонального форуму у Полтаві на підтримку масштабної світової акції «16 днів протидії гендерно зумовленому насильству». Журналістка ґрунтовно, з цікавими деталями висвітлює проведену в Полтаві публічну дискусію в обласному центрі зайнятості, в якій активну участь брали й журналістки, науковиці, громадські діячки. Журналістка оприлюднила важливі результати регіональної гендерної дискусії, які артикулювала на широкий загальний докторка соціологічних наук, авторка авторитетних наукових гендерних студій Олена Стрельник: «На жаль, тему сім'ї сьогодні міцно присвоїли консервативні сили з антигендерними ініціативами, які відкрито називають ідеї гендерної рівності руйнівними для родини. І в мене таке відчуття, що на рівні суспільного обговорення ми цю битву програємо. Тема сім'ї дуже емоційно

чутлива, і нею просто маніпулювати й мобілізувати громадськість на протидію впровадженню ідеї гендерної рівності» [3].

У медіатексті збалансовано висвітлено такі дискусійні питання: присутність і видимість жінок у полтавській політиці й у владі, дотримання гендерних квот у виборчих кампаніях на місцевому рівні.

Представлено в медіатексті й позицію журналістки «Kolo news» Надії Труш про різні вияви сексизму в українському суспільстві: «Коли я роблю добірки сексистських висловлювань нашої влади, мені закидають, що в країні, яка перебуває в стані війни, є важливіші проблеми. Але сексистські висловлювання й жарти стосуються зазвичай жінок, зокрема блондинок. І це, можливо, одна з причин, чому жінки неохоче йдуть у політику» [3].

Із березня 2014 року серед гендерно маркованих матеріалів «Kolo news» надруковано низку різножанрових матеріалів на тему «жінка і війна», після 24 лютого 2022 року частка таких матеріалів значно зросла. Героїнями й експертками цих публікацій є захисниці ЗСУ, воєнні медикіні, волонтерки, громадські активістки.

Значну частину гендерно маркованого контенту інтернет-видання «Kolo news» становлять інтерв'ю з жінками, які руйнують загальноприйняті стереотипи про соціальну роль жінки в суспільстві, про «нежіночі професії»: «Чи не тиснуть погони й чи форма до лиця: полтавська поліціантка – про службу в патрульній поліції», «Професія рятувальниця: чи є місце жінкам у ДСНС» Наталії Сіробаб, «Кінологиня Юлія Немченко» Ніни Король.

Варто відзначити вміння журналісток видання вміння побачити важливі аспекти гендерного паритету, віднаходити цікавих героїнь навіть у темах, де образи жінок з'являлися традиційно часто, наприклад у темі «Спорт»: «Гра, де в боротьбі за м'яч нібито «зникає граціозність», «Битва статей» у кінному спорті: чи просто втриматися в

сідлі» Наталії Сіробаб, «Дзюдоїстка Єлизавета Каланіна «Змагаюся з дівчатами, але тренуюся з хлопцями», «Полтавська гонщиця – про гендерні стереотипи, ДТП і складнощі на віражах» Ніни Король.

Отже, інтернет-видання «Kolo news» завдяки чіткій стратегічній редакційній лінії дотримання принципів гендерно чутливої журналістики і створення якісного гендерно маркованого контенту по праву є взірцем гендерно збалансованої редакційної політики для регіональних медіа Полтавщини. Медійницям інтернет-видання «Kolo news» вдалося охопити ключові питання, що стосуються проблем соціального паритету жінок і чоловіків в українському суспільстві, показати «видимість» жінок в економіці, політиці, соціальну реалізацію жінки в громадському житті. На сторінках інтернет-видання «Kolo news» створено галерею портретних інтерв'ю та нарисів про жінок, котрі змогли реалізувати свій життєвий потенціал у різноманітних сферах.

Література:

1. Гендерні медійні практики: Навчальний посібник із гендерної рівності та недискримінації для студентів вищих навчальних закладів / Колектив авторів. Київ, 2014. 206 с.
2. Основи гендерного аналізу: навч. посіб. / Проект розроблення та впровадж. публ. політики (PRISM); уклад. О. Руднік. К.: «К.І.С.», 2013. 112 с.
3. Сайт інтернет-видання «Kolo news».